

31+1 Ερωτήσεις για τα Πρότυπα Πειραματικά Σχολεία

Ν.Σ. Μαυρογιάννης
Μαθηματικός (MSc, PhD)
Πρότυπο Πειραματικό Λύκειο
Ευαγγελικής Σχολής Σμύρνης

1 Τι είναι τα Πρότυπα Πειραματικά Σχολεία;

Τα Πρότυπα Πειραματικά Σχολεία (επίσημη συντομογραφία: ΠΠΣ) είναι Δημοτικά-Γυμνάσια-Λύκεια που η λειτουργία τους διέπεται από τον Νόμο 3966/2011 που όπως είναι γνωστό ψηφίστηκε με μεγάλη πλειοψηφία της Βουλής. Είναι Δημόσια Σχολεία που προέρχονται από τα παλιά Πειραματικά Σχολεία που λειτούργησαν από το 1985 έως το 2011. Έχουν όμως κάποια χαρακτηριστικά που τα διαφοροποιούν από τα υπόλοιπα. Τα κυριότερα είναι:

- Αξιολόγηση του προσωπικού τους
- Επιλογή μαθητών με εξετάσεις
- Ευέλικτες διοικητικές δομές με σημαντικές δυνατότητες παρέμβασης
- Ενθάρρυνση της Αριστείας της Δημιουργικότητας και της Καινοτομίας

2 Ποιοι διδάσκουν σε αυτά;

Η πλειονότητα του προσωπικού τους προέρχεται από τα παλιά Πειραματικά Σχολεία. Όσοι από το προσωπικό αυτό (κυρίως εκπαιδευτικοί με μεταπτυχιακές σπουδές, δημοσιεύσεις κ.α) επιθυμούσε να συνεχίσει να εργάζεται στα ΠΠΣ έπρεπε να αξιολογηθεί και να συγκεντρώσει τουλάχιστον 55 μόρια από τα 100 της κλιμακίας αξιολόγησης. Η βαθμολογία του κάθε εκπαιδευτικού διαμορφώθηκε βάσει κριτηρίων από 7 διαφορετικούς αξιολογητές: Τον Σχολικό Σύμβουλο ειδικότητας του αξιολογούμενου, τον Σχολικό Σύμβουλο Παιδαγωγικής Ευθύνης του σχολείου, τον Διευθυντή του σχολείου, το Πρόεδρο του ΕΠΕΣ¹ και 3 μέλη-συνεντευκτες (ένας Πανεπιστημιακός Δάσκαλος, ένας Σχολικός Σύμβουλος και ένας Διευθυντής σχολείου)

Το υπόλοιπο προσωπικό προέρχεται από εκπαιδευτικούς άλλων σχολείων που τοποθετήθηκε στα ΠΠΣ πάλι με αξιολόγηση βάσει βιογραφικού και συνέντευξης.

¹ Βλέπε πιο κάτω

3 Ποιοι μαθητές φοιτούν στα ΠΠΣ;

Οι μαθητές ή είναι μαθητές που φοιτούσαν στο ΠΠΣ όταν ήταν Πειραματικό και είχαν εισαχθεί με κλήρωση ή είναι νέοι μαθητές που έχουν εισαχθεί με εξετάσεις (ή κλήρωση προκειμένου για Δημοτικά). Φέτος στα ΠΠΣ (Γυμνάσια- Λύκεια) φοιτά η Γ' Τάξη που προέρχεται από κλήρωση και οι Α', Β' τάξεις που προέρχονται από εξετάσεις.

4 Ποια είναι η χρηματοδότηση των ΠΠΣ;

Ο προϋπολογισμός των ΠΠΣ είναι ίδιος με των υπολοίπων Δημοσίων Σχολείων και τα χρήματα καταβάλλονται από τους Δήμους. Ο 3966/2011 προβλέπει κάποια επιπλέον αμοιβή για το προσωπικό που δεν έχει καν προσδιοριστεί. Μερικά ΠΠΣ έχουν κληροδοτήματα από το παρελθόν κάτι που βελτιώνει την οικονομική τους κατάσταση. Γενικά αν λάβουμε υπ' όψιν τον αριθμό μαθητών ανά διδάσκοντα είναι μάλλον «οικονομικά» σχολεία. Αν συνυπολογίσουμε και τα εκπαιδευτικά αποτελέσματα δηλαδή δούμε σχέση απόδοσης-κόστους προκύπτει ότι είναι από τα λιγότερα δαπανηρά σχολεία που διαθέτουμε.

5 Τι διδακτήρια χρησιμοποιούν τα ΠΠΣ;

Τα ίδια με εκείνα που φιλοξενούσαν το σχολείο όταν ήταν Πειραματικό. Υπάγονται στους Δήμους και η συντήρησή τους γίνεται το ίδιο καλά (ή το ίδιο κακά) με των υπολοίπων σχολείων.

6 Πως διοικούνται τα ΠΠΣ;

Κατ' αρχάς όπως όλα τα Δημόσια Σχολεία: Από τον Σύλλογο Διδασκόντων, τον Διευθυντή και τον Υποδιευθυντή τους. Επιπροσθέτως και από το Επιστημονικό Εποπτικό Συμβούλιο (ΕΠΕΣ).

7 Τι είναι το ΕΠΕΣ;

Είναι ένα 5μελές όργανο που απαρτίζεται από ένα Πανεπιστημιακό, ένα Σχολικό Σύμβουλο, τον Διευθυντή και δύο εκπαιδευτικούς του σχολείου. Σημαντικότερη αρμοδιότητα του είναι οι επεμβάσεις στην λειτουργία του σχολείου κυρίως στο ωρολόγιο και αναλυτικό πρόγραμμα σπουδών.

Κάτι που σημαίνει ότι μπορεί να αλλάξει τις ώρες που διδάσκονται κάποια μαθήματα ή και να προσθέτει νέα.

8 Τι παραπάνω προφέρουν τα ΠΠΣ από τα άλλα σχολεία;

Δεν προσφέρουν κάτι παραπάνω. Προσφέρουν κάτι διαφορετικό. Εκτός από το κυρίως πρόγραμμα προσφέρουν μετά τις 14.30 το πρόγραμμα των ομίλων που είναι κύκλοι που επιλέγονται από τους μαθητές. Πρόκειται για ομίλους Δημιουργικότητας ή Αριστείας όπου το κάθε παιδί μπορεί να τελειοποιήσει το τάλαντο του ή να δοκιμάσει σε νέο. Δεν προσφέρονται μόνο στους μαθητές των ΠΠΣ αλλά και σε όσους μαθητές άλλων σχολείων το επιθυμούν.

9 Αυτό είναι όλο;

Όχι! Τα ΠΠΣ από τον ιδρυτικό νόμο τους στοχεύουν στην Αριστεία. Που (μολονότι στα ΠΠΣ η επιτυχία σε πάσης φύσεως εξετάσεις δεν υποτιμάται) δεν είναι αναγκαστικά η συλλογή βαθμών. Είναι η πορεία προς την πληρότητα και την τελειοποίηση είτε αυτή είναι στα Μαθηματικά, τις Φυσικές Επιστήμες και στα Ανθρωπιστικά Γράμματα είτε στο Θέατρο, τον Αθλητισμό κ.α.

10 Και όλα αυτά δε μπορούν να τα προσφέρουν τα άλλα σχολεία;

Και ναι και όχι. Ναι αν μπορούν να στοχεύουν σε αυτά πείθοντας ένα σημαντικό αριθμό μαθητών να αφοσιωθεί στην καλλιέργεια των ταλέντων τους. Όχι αν αδιαφορούν ή επιτρέψουν σε άλλους αδιαφορούντες (μαθητές ή τον περίγυρο τους) να θέσουν εκείνοι τους όρους τους.

11 Δηλαδή ένας μαθητής ή πάει σε ΠΠΣ ή είναι χαμένος;

Φυσικά όχι. Ανάλογα με τον χαρακτήρα του μπορεί να διαλέξει αν του ταιριάζουν οι σπουδές σε ένα ΠΠΣ ή όχι. Αν ναι μπορεί να διεκδικήσει τις σπουδές σε αυτά δίνοντας εξετάσεις. Αυτό έχει εκτός από την διαδικασία των εξετάσεων και ένα κόστος. Θα χρειασθεί να μην είναι, τουλάχιστον στα μαθητικά θρανία, κοντά στους φίλους ή τις φίλες του. Δεν θα τους αποχωρισθεί αλλά ενδεχομένως δεν θα είναι μαζί στον ίδιο σχολικό χώρο. Ωστόσο μπορεί να φοιτήσει στο σχολείο της γειτονιάς του και να έχει κάποια πιο χαλαρή επαφή με κάποιο κοντινό ΠΠΣ. Εξ' άλλου σε

πολλά σχολεία γίνονται εκπληκτικά πράγματα που όχι μόνο δεν υπολείπονται αλλά συχνά υπερέχουν από αυτά που γίνονται σε ορισμένα ΠΠΣ.

12 Για να πάει ένας μαθητής σε κάποιο ΠΠΣ πρέπει να δώσει εξετάσεις. Δεν είναι βάρβαρο αυτό;

Οι εξετάσεις με κλειστό αριθμό επιτυχόντων έχουν ως συνέπεια το κάποιοι να πετυχαίνουν και κάποιοι όχι. Για όσους είναι στην δεύτερη κατηγορία αυτό δεν είναι ευχάριστο. Αλλά και αν κάποιος δεν σκοράρει στο ματς, δεν βρεθεί στην τριάδα στους σχολικούς αγώνες, δεν εκλεγεί στο 5μελές της τάξης του βρίσκεται στην ίδια θέση με κάποιον που δεν πέτυχε στις εξετάσεις. Δεν υπάρχει καμία βαρβαρότητα σε αυτό. Σε κάποια πράγματα βρισκόμαστε μπροστά και σε κάποια πίσω. Η ζωή είναι ένας συνεχής αγώνας. Αν δεν πετύχουμε σε κάτι προχωράμε.

13 Είναι σωστό να προδιαγράφεται το μαθητικό μέλλον από κάποιες εξετάσεις;

Ας θυμηθούμε ότι οι εξετάσεις στα ΠΠΣ είναι προαιρετικές. Και ας θυμηθούμε ότι όλα τα παιδιά έχουν μέλλον σε όποιο σχολείο και αν φοιτήσουν. Γενικά οι εξετάσεις έχουν δεχθεί διεθνώς κριτική. Έχει γίνει προσπάθεια να αντικατασταθούν από κάτι άλλο: συνέντευξη, κλήρωση, μοριοδότηση, γνώμη δασκάλων του μαθητή. Το ότι διατηρούνται αιώνες τώρα σε Ανατολή και Δύση σημαίνει ότι κατ' ανάγκην είναι η καλλίτερη λύση.

14 Τα ΠΠΣ προσφέρουν ομίλους. Αλλά και τα άλλα σχολεία προσφέρουν Πολιτιστικά Προγράμματα. Κατά τι υπερτερούν οι όμιλοι;

Ο ακριβής όρος είναι ότι διαφέρουν. Οι όμιλοι ορίζονται από το καλοκαίρι και η ενημέρωση είναι έγκαιρη. Γίνεται πολύ προσεκτική προετοιμασία τους και το πρόγραμμα αριετών είναι και υπόδειγμα για την σύνταξη Εθνικών Προγραμμάτων. Γίνονται αυστηρά εκτός ωραρίου (αρχίζουν στις 14.30) για να εξυπηρετηθούν και μαθητές άλλων σχολείων. Αξιοποιούν τις επιστημονικές ή άλλες επαφές που έχουν οι εκπαιδευτικοί των ΠΠΣ. Και είναι όμιλοι σε ΠΠΣ που σημαίνει ότι για τα θέματα τους συγκεντρώνουν ικανά και κυρίως αποφασισμένα παιδιά.

15 Χρησιμοποιείτε συνέχεια τον όρο ικανά. Δηλαδή τα άλλα παιδιά στα άλλα σχολεία είναι ανίκανα;

Φυσικά όχι. Υπάρχουν εξαιρετικοί μαθητές διάσπαρτοι στα σχολεία που είναι ταλαντούχοι σε πολλά πράγματα. Απλώς κάποιοι από αυτούς αποφάσισαν να βρεθούν μαζί με παιδιά που έχουν το ίδιο μεράκι και τις ίδιες φιλοδοξίες. Και επιθυμούν μαζί να πετύχουν καλλίτερα αποτελέσματα.

16 Δηλαδή τα ΠΠΣ πετυχαίνουν εις βάρος των άλλων σχολείων συλλέγοντας καλούς μαθητές;

Τα ΠΠΣ αν πετυχαίνουν κάτι το πετυχαίνουν «χάρη» και όχι «εις βάρος». Δηλαδή πετυχαίνουν χάρη στην συντονισμένη προσπάθεια των μαθητών τους και των δασκάλων τους. Κάποιοι από τους μαθητές τους ίσως αν παρέμεναν στο σχολείο τους να μην είχαν τα ίδια αποτελέσματα. Στα ΠΠΣ αντλούν έμπνευση και παρακίνηση από τους υπόλοιπους που μοιράζονται τα ίδια ενδιαφέροντα.

17 Μα αν φεύγουν από τα άλλα σχολεία οι καλοί μαθητές πως θα γίνεται μάθημα;

Κατ' αρχάς όπως προαναφέραμε δεν φεύγουν όλοι οι μαθητές από τα Δημόσια Σχολεία. Διότι από αυτά επιδιώκουν να φοιτήσουν στα ΠΠΣ μόνο όσοι μαθητές επιθυμούν να βρεθούν σε ένα περιβάλλον με μαθητές περίπου ιδίων ικανοτήτων. Κατά δεύτερον τα στατιστικά στοιχεία δείχνουν ότι μία μεγάλη δεξαμενή από την οποία αντλούν τα ΠΠΣ μαθητές είναι τα Ιδιωτικά Σχολεία. Τέλος ας μην ξεχνάμε ότι η δουλειά του δασκάλου είναι να κάνει μάθημα. Αλίμονο αν λέγαμε ότι δε μπορούμε να κάνουμε Γυμναστική γιατί ένας πρωταθλητής μαθητής μας μετακινήθηκε σε ένα αθλητικό σχολείο ή Μουσική γιατί κάποιος βιρτουόζος μαθητής αποφάσισε να σπουδάσει σε μουσικό σχολείο. Εδώ είναι που ταιριάζει το «εις βάρος»: Να έχουμε την αξίωση να μην μετακινηθεί ένας ικανός μαθητής μη τυχόν και αισθανθούμε ότι δε μπορούμε να κάνουμε μάθημα;

18 Ναι αλλά οι ικανοί μαθητές δεν είναι πρότυπα που παρακινούν και τους άλλους;

Σε ποια στατιστική στηρίζεται αυτό; Μπορεί να λέγεται κάτι τέτοιο μόνο από άγνοια. Άγνοια της τάξης και της ιδιαίτερης κουλτούρας που αναπτύσσεται μεταξύ των μαθητών που έχουν αποστασιοποιηθεί από το μάθημα και την μάθηση. Που αποτυπώνεται και στην γλώσσα τους: γλείφτης, φυτό, σπασίκλας είναι τρεις βασικές ρετσινιές, για να θυμηθούμε μία διάσημη φράση των

ημερών, που εξακοντίζονται συχνά εναντίον των ικανών μαθητών ενίοτε επί 12 συναπτά έτη. Τα παιδιά που απέχουν της μάθησης χρειάζονται άλλες στρατηγικές και όχι η παράθεση του ικανού μαθητή που είναι σχεδόν βέβαιο ότι οδηγεί σε αντιπαράθεση. Εδώ το «εις βάρος» είναι ορατό με όλη την μεγαλοπρέπεια τους.

19 Η διάκριση μεταξύ καλών μαθητών και των άλλων δεν είναι ρατσισμός;

Μάλλον κάτι άλλο θέλετε να πείτε γιατί ρατσισμός σημαίνει διάκριση με βάση την φυλή ή την εθνότητα. Πρόκειται για αρνητική διάκριση την οποία τα ΠΠΣ αντιπαρέρχονται: στις τάξεις τους φοιτούν ικανά αλλοεθνή ή αλλόθρησκα παιδιά που μετέχουν της Ελληνικής Παιδείας. Η διάκριση ως προς την επίδοση είναι ανάλογη τόσων άλλων διακρίσεων που διατρέχουν κάθε κοινωνία π.χ. ως προς την χορευτική, αθλητική, μουσική, ζωγραφική ικανότητα. Ακόμα και η δημοφιλία σε μία νεανική παρέα συνιστά διάκριση αλλά ουδείς σκέφτεται να αποκαλέσει τους νέους μας ρατσιστές.

20 Η συγκέντρωση ενός είδους μαθητών σε ένα σχολείο δεν οδηγεί σε γκετοποίηση των μαθητών αυτών και αποκοπή τους από την κοινωνία;

Κατ' αρχάς ο όρος σημαίνει εξαναγκασμό κάποιων ατόμων σε φυσικό εγκλεισμό ή συμβολική περιθωριοποίηση και επομένως δεν ανταποκρίνεται στην πραγματικότητα των ΠΠΣ. Οι μαθητές, των ΠΠΣ (που προαιρετικά τα επέλεξαν) φοιτούν στο σχολείο τους και τον υπόλοιπο χρόνο τους τον περνούν στην οικογένεια τους, στην γειτονιά τους, με τους φίλους τους. Ο όρος γκετοποίηση ταιριάζει στα ΠΠΣ όσο ταιριάζει για τους τραπεζοϋπάλληλους σε σχέση με τους άλλους εργαζόμενους, για τους ορειβάτες σε σχέση με τους υπόλοιπους κ.ο.κ. Δηλαδή καθόλου!

21 ΠΠΣ σημαίνει Πρότυπο Πειραματικό Σχολείο. Από πού και ως που μπορεί ένα σχολείο που δουλεύει με επιλεγμένους μαθητές να αποτελέσει πρότυπο για τα άλλα σχολεία που δεν έχουν αυτή την δυνατότητα;

Ως σύνολο φυσικά δε μπορεί. Το σημαντικό όμως δεν είναι αυτό. Πολλές από τις μεθόδους, τις διεργασίες, το υλικό που παράγεται σε ένα ΠΠΣ μπορούν να βρουν άμεση εφαρμογή στα άλλα σχολεία ή να αποτελέσουν πηγή ιδεών. Τα ΠΠΣ έρχονται σε επαφή και ασκούν επιρροή με το σώμα των εκπαιδευτικών με πολλούς τρόπους: Εκπαιδεύοντας φοιτητές που είναι οι μελλοντικοί εκπαιδευτικοί, με δράσεις επαγγελματικής ανάπτυξης, σεμινάρια, ημερίδες κ.α. για τους νυν

εκπαιδευτικούς. Υπάρχουν δράσεις όπου εκπαιδευτικοί άλλων σχολείων κάνουν μάθημα σε ΠΠΣ και αντίστροφα εκπαιδευτικοί των ΠΠΣ κάνουν μάθημα σε άλλα σχολεία.

22 Τα ΠΠΣ σύμφωνα με την ονομασία τους είναι Πειραματικά σχολεία. Δεν έρχεται αυτό σε αντίθεση με τον τρόπο επιλογής των μαθητών με εξετάσεις; Δεν θα ήταν προτιμότερη η διενέργεια κλήρωσης;

Ας ξεκινήσουμε ανάποδα. Στην Στατιστική ένα δείγμα είναι τυχαίο αν σε αυτό εκπροσωπούνται κατ' αναλογία όλες οι (ενδιαφέρουσες) υποκατηγορίες του πληθυσμού από το οποίο προέρχεται. Η κλήρωση με κανένα τρόπο δεν προσφέρει τυχαίο δείγμα και αποτελεί ψεύδος να λέγεται κάτι τέτοιο. Η κλήρωση γίνεται μεταξύ όσων δύνανται αντικειμενικά να προσέλθουν στα ΠΠΣ (λ.χ. για γεωγραφικούς λόγους) και επιθυμούν συναισθηματικά (άρα από μία πολύ ειδική κατηγορία μαθητών). Η κλήρωση προσφέρει ένα τυχαίο υπο-δείγμα ενός μη τυχαίου δείγματος. Στην εκπαίδευση αναγκαστικά εργαζόμαστε με δείγματα ευκολίας ή προτεραιότητας. Δηλαδή πειραματιζόμαστε σε ομάδες που είναι έτοιμες ή ενδιαφέρουσες. Για αυτό το λόγο ο Ν. 1556/85 προέβλεπε την ad hoc μετατροπή κάποιων σχολείων και για περιορισμένο χρονικό διάστημα σε πειραματικά με τους υπάρχοντες μαθητές και προσωπικό. Αν και τα ΠΠΣ δεν διαθέτουν τυχαίο δείγμα μαθητών (που όπως είπαμε κανένα σχολείο δε μπορεί να διαθέτει) ωστόσο το στοιχείο του πειραματισμού είναι έντονο σε αυτά και αρκετά προϊόντα του είναι και αξιοποιήσιμα.

23 Τα ΠΠΣ συγκεντρώνουν ικανούς μαθητές και προφανώς βελτιώνουν την εκπαίδευσή τους. Δεν είναι πιο δίκαιο να φροντίσουμε ώστε να ανέβει η εκπαίδευση όλων έστω και από λίγο;

Όχι ούτε δίκαιο είναι ούτε αποτελεσματικό. Η αποστέρηση ικανών και επιθυμούντων μαθητών να λάβουν μία ανάλογη εκπαίδευση δεν προσφέρει τίποτε στους υπόλοιπους. Η εκπαίδευση ορισμένων κατηγοριών μαθητών μπορεί να γίνει αποτελεσματικά μόνο αν τους αναγνωρίσουμε ως ξεχωριστή κατηγορία είτε αρέσει αυτό είτε όχι: Τα ΑΜΕΑ θέλουν χωριστή φροντίδα Η εκπαίδευση των μουσουλμανόπαιδων ή των παιδιών ρομά θέλει άλλη προσέγγιση. Γενικά άλλη προσέγγιση θέλει η εκπαίδευση ορισμένων παιδιών που έχουν αφηρητά άλλο πολιτισμικό πλαίσιο και αυτός είναι ο λόγος που λειτουργούν τα διαπολιτισμικά σχολεία. Η πολιτεία κατά καιρούς έχει αναγνωρίσει ως δικαίωμα να λάβουν χωριστή εκπαίδευση πολλές ειδικές κατηγορίες μαθητών. Ευτυχώς εδώ και 4 χρόνια έχει αναγνωρίσει το δικαίωμα αυτό και στους ικανούς μαθητές. Δεν κερδίζουν ούτε οι μαθητές ούτε η κοινωνία τίποτε με το να ανακατέψουμε όλους τους μαθητές και να προσποιηθούμε

ότι φροντίζουμε για την ισότροπη ανάπτυξη του μορφωτικού τους επιπέδου. Η μόνη προφανής αξία μιας τέτοιας ενέργειας είναι εκείνη του άλλοθι: Άλλοθι να μην κάνουμε τίποτε!

24 Πολλοί εκπαιδευτικοί δεν επιθυμούν την λειτουργία σχολείων αριστείας όπως είναι τα ΠΠΣ; Είναι άνθρωποι του επαγγέλματος. Μήπως έχουν δίκιο;

Δεν θα έλεγα πολλοί. Θα έλεγα ίσως αρκετοί. Και δεν προβάλλουν όλοι τα ίδια επιχειρήματα.

Πάντως ένα ασφαλές στατιστικό κριτήριο είναι να δούμε πόσες οικογένειες εκπαιδευτικών διεκδικούν μία θέση στα ΠΠΣ για το δικό τους παιδί. Είναι πάρα πολλοί. Δε μπορώ να διανοηθώ ότι αυτοί οι άνθρωποι, εκπαιδευτικοί όντες, επιθυμούν τα ΠΠΣ για τα δικά τους παιδιά αλλά όχι για τα άλλα.

Επιπλέον δεν πρέπει να ξεχνάμε ότι στις εξετάσεις των ΠΠΣ διαθλάται και η δουλειά των άλλων σχολείων ανάλογα με τις επιτυχίες τους. Των Δημοτικών στις εξετάσεις των Γυμνασίων και των Γυμνασίων (συμπεριλαμβανομένων των Γυμνασίων που είναι ΠΠΣ) στις εξετάσεις των Λυκείων. Και αυτό το γεγονός κάνει κάποιους εκπαιδευτικούς να νοιώθουν άβολα με τα ΠΠΣ. Ενδεχομένως και εχθρικά.

Για τους εκπαιδευτικούς των Ιδιωτικών Σχολείων δε μπορεί να γίνει καν συζήτηση: Τα ΠΠΣ αποτελούν την δωρεάν απάντηση του Δημόσιου Σχολείου στην επί της ουσίας ποιοτική εκπαίδευση

25 Για να μπει ένας μαθητής σε κάποιο ΠΠΣ χρειάζεται φροντιστήριο. Άρα η εισαγωγή σε ένα ΠΠΣ δεν είναι τελικά θέμα χρημάτων και όχι ικανοτήτων;

Δεν είναι ακριβές ότι απαιτείται φροντιστήριο. Και είναι ψεύδος να προβάλλεται αυτό ως επιχείρημα. Συνειδητό ή όχι αδιάφορο. Σημαντικός αριθμός μαθητών εισήχθη στα ΠΠΣ χωρίς φροντιστήριο. Η αντίληψη ότι απαιτείται φροντιστήριο έχει να κάνει

- είτε με το marketing εκείνων που πουλούν αυτές τις εκπαιδευτικές υπηρεσίες και με την ανασφάλεια αρκετών οικογενειών που τις αγοράζουν
- είτε με την δυσφήμιση που επιθυμούν να προκαλέσουν οι κήρυκες της ισοπέδωσης που για ιδεολογικούς λόγους βολεύονται στο να αμαυρώσουν την έως τώρα διετή πορεία των ΠΠΣ

Οι εξετάσεις είναι σχεδιασμένες ώστε ικανά παιδιά που μελετούσαν τα προηγούμενα χρόνια στο σχολείο τους να μπορούν να τις αντιμετωπίσουν. Κάποια μικρής έκτασης προβλήματα

αντιμετωπίστηκαν για παιδιά που προέρχονταν από σχολεία όπου για διάφορους λόγους κάποια μέρη της ύλης δεν είχαν διδαχθεί. Αυτό όμως δεν είναι η γενική εικόνα και είναι κάτι που μελλοντικά μπορεί να διορθωθεί. Εξ' άλλου έχουν διατυπωθεί ήδη προτάσεις ώστε ο τύπος των εξετάσεων να είναι τέτοιος που να ελέγχεται όχι τόσο η κατοχή ενός όγκου ύλης όσο ο βαθμός κατοχής και αξιοποίησης κάποιων σημαντικών γνώσεων και ικανοτήτων. Σε μια τέτοια περίπτωση το φροντιστήριο όχι μόνο δεν θα χρειάζεται (αυτό συμβαίνει και τώρα) αλλά δεν θα φαίνεται και να χρειάζεται.

26 Με ή χωρίς φροντιστήριο η ικανότητα δεν είναι κάτι που έχει σχέση με την κοινωνική προέλευση; Τα ΠΠΣ δεν περιορίζονται στο να επικυρώνουν τα μορφωτικά πρόνομια;

Είναι επιβεβαιωμένο στατιστικά ότι πράγματι τα παιδιά των μορφωμένων οικογενειών κατά κανόνα έχουν καλλίτερη επίδοση. Πρόκειται για ένα θεώρημα της Κοινωνιολογίας της Εκπαίδευσης. Αυτή η κατακτημένη εδώ και δεκαετίες γνώση που έρευνες έχουν επιβεβαιώσει ότι είναι έγκυρη και για την Ελληνική κοινωνία έχει αξία αν πρόκειται να θέσουμε στην εκπαίδευση νέα καθήκοντα και της αφαιρέσουμε ένα εν πολλοίς διεκπεραιωτικό χαρακτήρα. Αν θεωρούμε ότι κάποια παιδιά είναι φορείς ενός πολιτισμικού κεφαλαίου τότε για εκείνο το κομμάτι του που θεωρούμε ότι αξίζει (είναι διαφορετικής αξίας η εξοικείωση με την 9^η Συμφωνία από την εξοικείωση με το κιβώτιο ταχυτήτων μιας BMW) ως φροντίσουμε η έλλειψη του να συμπληρωθεί. Δεν είναι κάτι τόσο απλό (μιας και τα ζητήματα κουλτούρας έχουν να κάνουν με ιδεολογίες και αξιακά συστήματα) και θέλει πολλή δουλειά αλλά το βέβαιον είναι ότι κάποια παιδιά από τα μικρά τους μπορούν να επωφεληθούν από το πολιτισμικά πλουσιότερο (με ό,τι σημαίνει πλουσιότερο) περιβάλλον ενός σχολείου. Η ευέλικτη ζώνη και το ολόημερο δημοτικό είναι εργαλεία που μπορούν να αξιοποιηθούν σε αυτή την κατεύθυνση. Ένα πιο φιλικό Γυμνάσιο (το «υποχρεωτικό» Γυμνάσιο είναι πιο αυστηρό από το «προαιρετικό» Λύκειο) θα μπορούσε να βοηθήσει. Μπορούν να γίνουν πολλά ακόμη αν και όταν υπάρξει ένα εκπαιδευτικό κίνημα να τα υποστηρίξει (το Υπουργείο Παιδείας δεν είναι εκπαιδευτικό κίνημα αν και σε αρκετές φάσεις της Ιστορίας έχει φανεί να είναι πιο μπροστά από τους εκπαιδευτικούς). Μέχρι τότε δε μπορεί να χρησιμοποιείται η (κακοχωνεμένη) Κοινωνιολογία της Εκπαίδευσης ως άλλοθι για να μην γίνει τίποτα. Και τελικά με ποια ιδιότητα μπορεί κάποιος να στερήσει από ένα μαθητή το δικαίωμα πιο ταιριαστών σε αυτόν σπουδών μόνο και μόνο επειδή είχε την «ατυχία» να γεννηθεί σε μία οικογένεια που αντί να πάει σε σκυλάδικο παρακολουθούσε θέατρο;

27 Το ισχύον σύστημα λειτουργίας των ΠΠΣ δηλαδή ο Ν. 3966/2011 έχει δεχθεί αυστηρή κριτική. Μήπως κάτι σημαίνει αυτό;

Φυσικά. Ανάλογα με την οπτική γωνία που βλέπει κανείς τα πράγματα. Αν βολεύεται με την άποψη της ήσυχης προσπάθειας και της εξίσωσης προς τα κάτω προτείνει την κατάργηση του. Αν υιοθετεί το όραμα της προαγωγής της αξιοσύνης τότε συντάσσεται με την βελτίωση και όχι την κατάργηση του.

28 Γίνεται πολλή συζήτηση για τις εξετάσεις στα ΠΠΣ. Από όλο το οικοδόμημα αυτές είναι το σπουδαιότερο ζήτημα;

Από μία άποψη ναι. Η δυνατότητα επιλογής των μαθητών είναι ζήτημα κομβικό. Αν κάποιος θέλει να αποδομήσει τα ΠΠΣ, και η βιασύνη για αυτό είναι εμφανής, από κει θα αρχίσει. Είναι ένα εντόνως λαϊκίστικο μέτρο που φαντάζει φιλολαϊκό: Βγάζουμε στην λοταρία ευκαιρίες καλών σπουδών.

29 Με τις εξετάσεις διαφωνούν αρκετοί εκπαιδευτικοί που υπηρετούν στα ΠΠΣ; Δεν σημαίνει κάτι αυτό;

Φυσικά σημαίνει αλλά όχι για όλους το ίδιο. Υπάρχει μία μικρή μερίδα εκπαιδευτικών που διαφωνεί για τις εξετάσεις για ιδεολογικούς λόγους. Κάποιους αναφέραμε και πιο πριν. Είναι σεβαστή η ιδεολογική διαφορά αλλά πρέπει να δούμε την πραγματικότητα και κυρίως το μέλλον.

Ένα ευτυχώς μικρό μέρος δεν επιθυμεί τις εξετάσεις γιατί με αυτές εισάγονται απαιτητικοί μαθητές που αξιώνουν καταρτισμένους στην επιστήμη τους καθηγητές. Πρόκειται για άτομα με χαμηλή επιστημονική κατάρτιση που είτε έμειναν από τα παλιά Πρότυπα είτε επελέγησαν βάσει ασχέτων με την επιστήμη τους προσόντων (δηλαδή σπουδές σε αντικείμενα που έχουν χαλαρή σχέση με την καθαυτό επιστημονική ειδικότητα τους όπως Επιστήμες της Αγωγής, Ψυχολογία, Μαθησιακές Δυσκολίες κ.α, κ.α.).

Ένα άλλο μέρος επιθυμεί την κατάργηση των εξετάσεων και την επαναφορά στο παλιό σύστημα διότι με το παλιό σύστημα οι εκπαιδευτικοί των παλιών Πειραματικών μπορούσαν να εγγράφουν, χωρίς άλλη διαδικασία, σε αυτά τα παιδιά τους.

Είπαμε ότι η κατάργηση των εξετάσεων σημαίνει σταδιακή αποδόμηση των ΠΠΣ. Αυτή είναι θελκτική και σε κάποιους εκπαιδευτικούς που επιθυμούν την επαναφορά του παλαιού συστήματος που έδινε την δυνατότητα σε κάποιους να τοποθετηθούν αρχικά στα Πειραματικά και έχοντας την

σιγουριά της κατειλημμένης θέσης να μετακινήθουν σε κάποια άλλη συνήθως πολιτικής σημασίας. Μπορούσαν δε να επανέλθουν στην αρχική τους θέση όποτε επιθυμούσαν. Αυτού του είδους ο σαλταδορισμός τώρα δεν επιτρέπεται. Όποιος εισέρχεται στο σύστημα των ΠΠΣ οφείλει να παραμείνει σε αυτά επί μια 5ετία για να κάνει αυτό για το οποίο αρχικά επελέγη: Να διδάξει.

«Μη σας απατάγει η ιδιοτέλεια» λοιπόν που έλεγε και ο Μακρυγιάννης.

30 Η ΟΛΜΕ έχει ταχθεί κατά των εξετάσεων. Δεν λέει κάτι αυτό;

Φυσικά όχι. Η ΟΛΜΕ απαρτίζεται από μία ειδική επαγγελματική κατηγορία: τους συνδικαλιστές. Αρκετοί από αυτούς έχουν χρόνια να μουν σε τάξη. Τα συμφέροντα αυτής της κατηγορίας, οπωσδήποτε διαφορετικά από των μοχθόντων εκπαιδευτικών, είναι αντίθετα με κάθε έννοια αξιοκρατίας σε καθηγητές και μαθητές. Για αυτό τον λόγο έχουν λυσσωδώς ταχθεί εναντίον κάθε διαφανούς μορφής επίσημης αξιολόγησης, του διαγωνισμού ΑΣΕΠ και των εξετάσεων στα ΠΠΣ. Προτιμούν να επιβάλλεται η «δική» τους αξιολόγηση με την αδιαφάνεια των υπηρεσιακών συμβουλίων στα οποία μετέχουν. Ας σημειωθεί ότι με το παλιό καθεστώς των Πειραματικών η κατάληψη μόνιμης θέσης, καθώς και η προσωρινή απόσπαση σε Πειραματικό πέριναγε μέσα από υπηρεσιακά συμβούλια όπου μετείχαν συνδικαλιστές καθώς και διοικητικά στελέχη που ήσαν κατά κύριο λόγο πολιτικά πρόσωπα και ενίοτε πρώην συνδικαλιστές. Όποιος κατάλαβε κατάλαβε.

31 Τα ΠΠΣ είναι Ελληνική πρωτοτυπία;

Φυσικά όχι. Σε Ανατολή και Δύση λειτουργούν σχολεία με ανάλογη φιλοσοφία. Αρκετά δημόσια. Οι χώρες με σχολεία που προωθούν την Αριστεία προσβλέπουν σε αυτά και τα θεωρούν ως μοχλούς για την οικονομική, επιστημονική και εν γένει πολιτισμική ανάπτυξη τους. Υπήρχαν και πριν το 1985 στην Ελλάδα. Διέπρεψαν στο παρελθόν και στις Σοσιαλιστικές χώρες. Βέβαια μιλάμε για μία εποχή που η Αριστερά στην Ελλάδα είχε για την νεολαία το σύνθημα «Πρώτοι στα μαθήματα, πρώτοι στον Αγώνα» και όχι τα τωρινά παρακίματά συνθήματα της οκνηρίας και της λούφας. Η Πατρίδα μας περισσότερο από ποτέ χρειάζεται ανθρώπους που θα βοηθήσουν «να μεγαλώσει η πίττα». Και τα ΠΠΣ μπορούν να συμβάλλουν σε αυτό.

32 Ωραία όλα αυτά. Υπάρχουν κάποια χειροπιαστά παραδείγματα;

Μπορώ να αναφέρω παραδείγματα από το δικό μας σχολείο το [Πρότυπο Πειραματικό Λύκειο Ευαγγελικής Σχολής Σμύρνης](#). Περιορίζομαι σε ένα σχολείο για τον προφανή λόγο ότι είμαι περισσότερο εξοικειωμένος με τι κάνει. Ωστόσο μπορείτε να επισκεφθείτε την ιστοσελίδα της Διοικούσας Επιτροπής των Προτύπων Πειραματικών Σχολείων και να δείτε [ιστοσελίδες και άλλων ΠΠΣ](#) για να πάρετε μία ιδέα της αξιολογής προσπάθειας που καταβάλλεται (για μερικές ιστοσελίδες θα χρειαστείτε κάποια υπομονή μια και το Πανελλήνιο Σχολικό Δίκτυο στο οποίο φιλοξενούνται μερικές φορές «πέφτει»).

- ✓ Το σχολείο μας είναι ένα σχετικά μικρό σχολείο με περίπου 280 , 25 καθηγητές και 10 τμήματα.
- ✓ Όλα τα μέλη του προσωπικού είναι κάτοχοι τουλάχιστον ενός μεταπτυχιακού τίτλου σπουδών (12 Μάστερ-13 Διδακτορικά).
- ✓ Οι μαθητές του προέρχονται από μία ευρεία περιοχή που η περίμετρος της ξεκινάει από την Βάρη-Βούλα-Γλυφάδα διατρέχει την παραλία έως το Μοσχάτο συνεχίζει με Καλλιθέα-Ταύρο-Θησείο-Πετράλωνα-Νέο Κόσμο-Παγκράτι-Δάφνη-Ηλιούπολη-Αργυρούπολη-Άνω Γλυφάδα. Φυσικά και από τους περιεχόμενους σε αυτή την μεγάλη περιοχή δήμους όπως Ν. Σμύρνης, Αλίμου, Π. Φαλήρου. Δεν λείπουν και κάποιοι μεμονωμένοι μαθητές που έρχονται από πιο απομακρυσμένες περιοχές.

Στα τελευταία 2 χρόνια έχει οργανώσει:

- Πάνω από 15 όμιλους με διαφορετική ή συνεχιζόμενη θεματολογία. Οι όμιλοι αυτοί αν και δουλεύουν σε προαιρετική βάση θεωρούνται αναπόσπαστο κομμάτι της εκπαιδευτικής διαδικασίας και έχουν σημαντική απήχηση. Χαρακτηριστικό είναι ότι το 88% των μαθητών της Α' Τάξης μετέχει σε ένα τουλάχιστον όμιλο. Αξιολογή συμμετοχή σημειώθηκε και στην Β' Τάξη παρά τις βαριές υποχρεώσεις των παιδιών που δημιούργησε η Τράπεζα Θεμάτων.
- Πολλές από τις δράσεις του σχολείου (όμιλοι, project) έγιναν σε συνεργασία με άλλα σχολεία (Ηρακλείου, Λαμίας, Μυτιλήνης) και παρουσιάστηκαν σε Συνέδρια και Ημερίδες αναδεικνύοντας την εξωστρέφεια ως ένα βασικό δομικό στοιχείο ενός ΠΠΣ.
- Δύο Εργαστήρια Επαγγελματικής Ανάπτυξης Εκπαιδευτικών: Το [Εργαστήριο Άλγεβρας](#) και το [Εργαστήριο Φιλοσοφίας](#). Το πρώτο λειτουργεί για τρίτη συνεχή χρονιά σε συνεργασία με τον Σχολικό Σύμβουλο Μαθηματικών και το τμήμα Μαθηματικών ΕΚΠΑ , το δεύτερο λειτουργεί από φέτος σε συνεργασία με τους Σχολικούς Συμβούλους Φιλολόγων. Και στα δύο εργαστήρια μετέχουν σε τακτή εβδομαδιαία ή δισεβδομαδιαία

βάση συνολικά πάνω από 70 εκπαιδευτικοί της δημόσιας ή ιδιωτικής εκπαίδευσης. Το Εργαστήριο Άλγεβρας έχει πραγματοποιήσει και δύο Ημερίδες.

- Το σχολείο μας συμμετέχει, με αξιόλογες διακρίσεις, σε πολλούς σημαντικούς διαγωνισμούς (Μαθηματικών, Φυσικής, Χημείας, Βιολογίας, Πληροφορικής, Αρχαίων, Euso, Euroscuola, Βουλής των Ελλήνων) αλλά και σε ποικίλους αγώνες (Αθλητικούς, Μουσικούς, Θεατρικούς, Αντιλογίας). Ενδεικτικά φέτος:
 - Στον μαθηματικό διαγωνισμό «Θαλής» το Σχολείο μας σε απόλυτους αριθμούς επιτυχόντων (δεδομένου του μικρού μεγέθους το % ποσοστό το κατατάσσει ψηλότερα) την 5^η Πανελληνίως Θέση (προηγούνται ένα ΠΠΣ και 3 μεγάλα γνωστά ιδιωτικά σχολεία).
 - Στον διαγωνισμό Φυσικών Επιστημών Euso το σχολείο μας βαθμολογικά κατέλαβε την 3^η Πανελληνίως Θέση (Προηγείται ένα ΠΠΣ και ένα Ξενόγλωσσο Ιδιωτικό).

Αξίζει να σημειωθεί ότι αυτά τα αποτελέσματα επιτυγχάνονται γιατί έχουν συγκεντρωθεί στο ίδιο σχολείο δάσκαλοι και μαθητές που είναι αποφασισμένοι και ικανοί να εργασθούν όπου όλοι παρακινούν και εμπνέουν τους υπόλοιπους.